LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2013 m. kovo 28 d. Nr. XII-207
Vilnius

(Žin., 1999, Nr. 102-2921; 2010, Nr. 125-6385)

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymą ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ ĮSTATYMAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymo sritis

1. Šis įstatymas nustato žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties tipines sąlygas, atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją terminus, sąlygas ir tvarką, žemės ūkio produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo procedūros terminą, lėšų už patiektą žemės ūkio produkciją nurašymo eiliškumą, teisės į pavėluoto mokėjimo palūkanas atsiradimo aplinkybes, šių palūkanų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarką bei išieškojimo išlaidų kompensavimą esant pavėluotam atsiskaitymui, taip pat atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją kontrolę ir informacijos apie atsiskaitymo būklę teikimą, kokios sutarties sąlygos ir komercinė praktika laikomos nesąžiningomis žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu, atsakomybę už šio įstatymo pažeidimus ir ginčų nagrinėjimą.

2. Šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios atsiskaitymą už žemės ūkio produkciją, taikomos ūkio ir viešiesiems subjektams, perkantiems žemės ūkio produkciją apdoroti, apdirbti, perdirbti, naudoti savo ūkio reikmėms ar viešojo maitinimo poreikiams tenkinti ir (arba) ją parduoti.

3. Šis įstatymas nereglamentuoja:

1) su verslu ar profesija nesusijusių sandorių su vartotojais, perkančiais žemės ūkio produkciją, skirtą savo asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams tenkinti;

2) kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) ir mažosios bendrijos sandorių, kai jos perka iš savo narių jų pagamintą žemės ūkio produkciją;

3) atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją sąlygų ir tvarkos, taip pat lėšų už patiektą žemės ūkio produkciją nurašymo eiliškumo nuostatų taikymo, kai skolininkui teisme yra iškelta bankroto ar restruktūrizavimo byla arba kai kreditoriai vykdo bankroto procedūras ne teismo tvarka;

4) palūkanų, susijusių su mokėjimais pagal Lietuvos Respublikos įsakomųjų ir paprastųjų vekselių įstatymą ir Lietuvos Respublikos čekių įstatymą;

5) palūkanų, susijusių su mokėjimais nuostoliams atlyginti, taip pat su draudimo įmonių mokamomis draudimo išmokomis.

4. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Atsiskaitymas už žemės ūkio produkciją** – visiškas pirkėjo įsipareigojimų sumokėti

pardavėjui už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtiną pinigų sumą įvykdymas, kai pirkėjas sumoka grynuosius pinigus arba perveda negrynuosius pinigus per mokėjimo paslaugų teikėją, nurodytą Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 6 straipsnyje (toliau – mokėjimo paslaugų teikėjas), arba kai dėl žemės ūkio produkcijos pirkėjo ir pardavėjo abipusių įsiskolinimų atsiradę įsipareigojimai (prievolės) baigiasi įskaitymu vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – Civilinis kodeksas) nuostatomis.

2. **Lygiavertis mokėjimo reikalavimo dokumentas** – Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme nustatytus privalomus rekvizitus turintis apskaitos dokumentas (išskyrus PVM sąskaitą faktūrą ir sąskaitą faktūrą), kuriame nurodomas reikalavimas sumokėti už patiektą žemės ūkio produkciją.

3. **Mokėjimas už žemės ūkio produkciją** (toliau – **mokėjimas**) – žemės ūkio produkcijos pirkėjo grynųjų pinigų perdavimas tiesiogiai žemės ūkio produkcijos pardavėjui arba negrynųjų pinigų pervedimas per mokėjimo paslaugų teikėją.

4. **Pavėluotas mokėjimas** – mokėjimas praleidus teisės aktuose ar žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą terminą atsiskaityti už gautą žemės ūkio produkciją, kai šios produkcijos pardavėjas įvykdė įstatymuose ir (arba) sutartyje jam nustatytas pareigas ir laiku negavo už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtinos pinigų sumos, išskyrus atvejus, kai žemės ūkio produkcijos pirkėjas nėra atsakingas už vėlavimą susimokėti.

5. **Pavėluoto mokėjimo palūkanų norma** – Lietuvos banko nustatyta vienos nakties atpirkimo sandorių atpirkimo palūkanų norma, padidinta 8 procentiniais punktais.

6. **Perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos kiekis** – žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje ir (arba) jos prieduose (išankstiniuose užsakymuose ir (arba) tiekimo grafikuose) šalių susitarimu nustatytas perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos kiekis, išreikštas matavimo vienetais (kilogramais, tonomis, litrais) ar skaičiuojamais vienetais (dėžėmis, pakuotėmis, buteliais, stiklainiais, indeliais ir kt.).

7. **Perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos pobūdis** – perkamai–parduodamai žemės ūkio produkcijai būdinga ypatybė (kiekis, kaina, kokybės reikalavimai, galiojimo laikas, laikymo sąlygos, kilmės šalis, naujumas rinkoje ir kt.) ar jų visuma.

8. **Perkamos žemės ūkio produkcijos gavimas** – momentas, kai **pagal žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartį pardavėjas perduoda pirkėjui žemės ūkio produkciją valdyti arba sutinka, kad pirkėjas pradėtų ją valdyti.**

9. **Reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpis** – teisės aktuose arba žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytas reguliarus laikotarpis (dešimtadienio, pirmosios ar antrosios mėnesio pusės), už kurio metu patiektą žalią pieną apskaičiuojama pinigų suma.

10. **Ūkio subjektas** – Lietuvos Respublikoje, kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, Europos ekonominės erdvės valstybėje ar trečiojoje šalyje įsteigtas juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, ūkininkas ar kitas fizinis asmuo – žemės ūkio produkcijos pirkėjas ar jos pardavėjas, vykdantys ūkinę ir (arba) komercinę veiklą.

11. **Už patiektą žemės ūkio produkciją apskaičiuota pinigų suma** – pinigų suma, apskaičiuota pagal sutartą kainą, atsižvelgiant į patiektos žemės ūkio produkcijos kokybę, atsiskaitymo terminą, priemoką už pagrindinius kokybės reikalavimus viršijančią žemės ūkio produkciją, nuoskaitą už šios produkcijos kokybės pagerinimą iki atitikties nustatytiems kokybės reikalavimams ir kitas žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygas.

12. **Už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtina pinigų suma** – už patiektą žemės ūkio produkciją apskaičiuota pinigų suma, kuri turėjo būti sumokėta per teisės aktuose ar žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytą terminą, pridėjus taikytinus mokesčius, nurodytus PVM sąskaitoje faktūroje, sąskaitoje faktūroje arba lygiaverčiame mokėjimo reikalavimo dokumente.

13. **Viešasis subjektas** – Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodyta perkančioji organizacija.

14. **Žalias pienas** – natūralus karvių, ožkų ir kitų gyvūnų pienas, kuris nebuvo pašildytas iki aukštesnės kaip 40 °C temperatūros arba apdorotas kitu tolygaus efektyvumo metodu, skirtas žmonių maistui, pašarui ar perdirbti.

15. **Žemės ūkio produkcija** – žemės ūkio produktai, taip pat perdirbamosios pramonės ir kitų įmonių bei individualią žemės ūkio veiklą vykdančių ūkio subjektų perdirbti žemės ūkio produktai ir iš jų pagaminti maisto produktai, kombinuotieji pašarai ir kiti tam tikru būdu apdoroti ar apdirbti žemės ūkio produktai.

16. **Žemės ūkio produkcijos įkainojimo trukmė** – laikotarpis, per kurį nustatoma patiektos žemės ūkio produkcijos kokybė ir pagal jos rodiklius apskaičiuojama pinigų suma.

17. **Žemės ūkio produkcijos pardavėjas** – ūkio subjektas, parduodantis žemės ūkio produktus, iš jų pagamintus maisto produktus, apdorotą, apdirbtą ar perdirbtą kitą žemės ūkio produkciją.

18. **Žemės ūkio produkcijos pardavėjo pareikštas reikalavimas** – žemės ūkio produkcijos pardavėjo pagal žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartį, į kurią įtrauktos sutarties tipinės sąlygos, iškeltas reikalavimas, dėl kurio atsiranda žemės ūkio produkcijos pirkėjo prievolė sumokėti žemės ūkio produkcijos pardavėjui už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtiną pinigų sumą pagal mokėjimo paslaugų teikėjui pateiktus mokėjimo dokumentus.

19. **Žemės ūkio produkcijos pirkėjas** – prekybos ar žemės ūkio produktų perdirbimo įmonė ar kitas ūkio ar viešasis subjektas, perkantys žemės ūkio produkciją apdoroti, apdirbti, perdirbti, parduoti, naudoti savo ūkio reikmėms ar viešojo maitinimo poreikiams tenkinti.

20. **Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartis** – ūkio subjektų (žemės ūkio produkcijos pirkėjo ir šios produkcijos pardavėjo) arba ūkio subjekto (žemės ūkio produkcijos pardavėjo) ir viešojo subjekto sudaryta sutartis, pagal kurią už sutartą kainą ir (ar) pinigų sumą perduodama žemės ūkio produkcija.

21. **Žemės ūkio produktai** – kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatyme.

ANTRASIS SKIRSNIS
ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJOS PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARTIES FORMA IR TIPINĖS SĄLYGOS

3 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos pirkimo – pardavimo sutarties forma

Žemės ūkio produkcijos pirkėjas gali pirkti žemės ūkio produkciją tik sudaręs su žemės ūkio produkcijos pardavėju rašytinę žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartį, kuri turi atitikti šio įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) arba jos įgaliotos institucijos nustatytas žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties tipines sąlygas.

4 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties tipinės sąlygos

1. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje turi būti nurodyta:

1) žemės ūkio produkcijos pavadinimas, numatomas perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos kiekis, kokybės reikalavimai, kaina;

2) pirkimo ir tiekimo tvarka (periodiškumas, pirkėjo priimtos žemės ūkio produkcijos įkainojimo trukmė ir, šalims susitarus, išankstinis užsakymas ir (arba) tiekimo grafikas, o parduodant žalią pieną, – reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpio trukmė);

3) atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją, jos priėmimo ir (arba) patikrinimo procedūros terminai, pavėluoto mokėjimo palūkanų apskaičiavimo ir mokėjimo bei išieškojimo išlaidų kompensavimo sąlygos ir tvarka;

4) šalių atsakomybė už žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų nevykdymą;

5) šalių rekvizitai.

2. Vyriausybė arba jos įgaliotos institucijos gali nustatyti ir kitas žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties tipines sąlygas, atsižvelgdamos į perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos pobūdį.

TREČIASIS SKIRSNIS
ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ, JOS PRIĖMIMO IR (ARBA) PATIKRINIMO PROCEDŪROS TERMINAI

5 straipsnis. Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją terminai ūkio subjektų sudaromose sutartyse

Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyse, sudaromose ūkio subjektų, atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją terminas, į jį įskaitant ir šios produkcijos įkainojimo trukmę, negali būti ilgesnis negu:

1) Vyriausybės tam tikrai žemės ūkio produkcijai nustatytas atsiskaitymo terminas – 30 ar 60 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos;

2) 60 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos atsiskaitant už tą žemės ūkio produkciją, kuriai Vyriausybė nenustato atsiskaitymo termino, išskyrus atvejus, kai dėl to žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje aiškiai susitariama kitaip ir jeigu tai yra objektyviai pagrįsta, atsižvelgiant į konkretų šios sutarties pobūdį ir (arba) jos ypatumus, ir nėra nesąžininga žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu pagal šio įstatymo 13 straipsnio nuostatas.

6 straipsnis. Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją terminai ūkio subjektų (žemės ūkio produkcijos pardavėjų) ir viešųjų subjektų sudaromose sutartyse

1. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyse, sudaromose ūkio subjektų (žemės ūkio produkcijos pardavėjų) ir viešųjų subjektų, atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją laikotarpis, į jį įskaitant ir šios produkcijos įkainojimo trukmę, turi neviršyti bet kurio iš šių terminų:

1) 30 kalendorinių dienų nuo PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo dienos;

2) jeigu PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo diena yra neaiški, – 30 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos. PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo diena yra laikoma neaiškia, jeigu PVM sąskaita faktūra, sąskaita faktūra arba lygiavertis mokėjimo reikalavimo dokumentas neišduodami žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo momentu arba nepridedami prie šios produkcijos gabenimo dokumentų, arba išsiųsti nesinaudojant elektroninėmis priemonėmis, fiksuojančiomis išsiuntimo datą ir laiką;

3) jeigu žemės ūkio produkcijos pirkėjas PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą gauna anksčiau negu žemės ūkio produkciją, – 30 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos;

4) jeigu įstatymuose arba žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje yra nustatyta šios produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo dėl žemės ūkio produkcijos atitikties šios sutarties sąlygoms procedūra ir jeigu žemės ūkio produkcijos pirkėjas gauna PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą šios produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo dieną arba anksčiau, – 30 kalendorinių dienų nuo žemės ūkio produkcijos priėmimo ar patikrinimo dienos.

2. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyse, sudarytose ūkio subjektų (žemės ūkio produkcijos pardavėjų) ir viešųjų subjektų, nustatyti atsiskaitymo terminai negali būti ilgesni negu šio straipsnio 1 dalyje nustatyti terminai, išskyrus atvejus, kai dėl to žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje aiškiai susitariama kitaip, jeigu tai yra

objektyviai pagrįsta, atsižvelgiant į konkretų šios sutarties pobūdį ir (arba) jos ypatumus, ir jeigu bet kuriuo atveju atsiskaitymo terminas, į jį įskaitant ir šios produkcijos įkainojimo trukmę, neviršija 60 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos.

3. Jeigu žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje, sudarytoje ūkio subjekto (žemės ūkio produkcijos pardavėjo) ir viešojo subjekto, yra nustatytas ilgesnis negu 60 kalendorinių dienų terminas, tokia sutarties sąlyga laikoma negaliojančia ir už gautą žemės ūkio produkciją su šios produkcijos pardavėju turi būti atsiskaitoma laikantis šio straipsnio 1 dalies 1, 2, 3 ir 4 punktuose nustatytų terminų.

4. PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo dienos (datos ar datos ir valandos) nustatymas nėra žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties, sudarytos ūkio subjekto (žemės ūkio produkcijos pardavėjo) ir viešojo subjekto, reglamentavimo dalykas.

7 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo procedūros terminas

Šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 4 punkte ir 12 straipsnio 3 dalies 4 punkte nurodyta žemės ūkio produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo procedūra vykdoma laikantis teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir negali užtrukti ilgiau negu 30 kalendorinių dienų nuo žemės ūkio produkcijos patiekimo šios produkcijos pirkėjui dienos, išskyrus atvejus, kai ūkio subjektų sudaromoje žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje arba ūkio subjekto (žemės ūkio produkcijos pardavėjo) ir viešojo subjekto sudaromoje žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje ir viešųjų pirkimų dokumentuose aiškiai nustatoma kitaip ir jeigu tai nėra nesąžininga žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu pagal šio įstatymo 13 straipsnio nuostatas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ SĄLYGOS IR TVARKA. LĖŠŲ UŽ PATIEKTĄ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ NURAŠYMO EILIŠKUMAS

8 straipsnis. Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją sąlygos

1. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyse numatomos atsiskaitymo sąlygos privalo atitikti šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

2. Reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpio trukmė negali būti ilgesnė kaip pirmoji mėnesio pusė (nuo 1 d. iki 15 d. imtinai) ar antroji mėnesio pusė (nuo 16 d. iki mėnesio pabaigos), o jo patiekimo data laikoma paskutinė šio laikotarpio diena. Už visą per šį laikotarpį patiektą žalią pieną yra apskaičiuojama pinigų suma.

3. Žemės ūkio produkcijos pirkimas įforminamas išrašant PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą. PVM sąskaitai faktūrai privalomi rekvizitai nustatyti Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatyme, o sąskaitai faktūrai arba lygiaverčiam mokėjimo reikalavimo dokumentui – Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme. Šiuose dokumentuose taip pat gali būti įrašyti ir Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyti rekomenduojami papildomi rekvizitai.

4. Jeigu gavęs žemės ūkio produkciją šios produkcijos pirkėjas negali atsiskaityti su jos pardavėju žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje numatytu būdu per šio įstatymo 5 straipsnyje arba 6 straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatytą atsiskaitymo terminą, į jį įskaitant ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo trukmę, gavęs rašytinį prašymą jis privalo ne ilgesniam kaip 6 mėnesių laikotarpiui išduoti už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtinos pinigų sumos arba pardavėjo pageidaujamos šios sumos dalies mokėjimo paslaugų teikėjo akceptuotą ar laiduotą vekselį arba atsiskaitymą užtikrinti laidavimu, garantija ar įkeitimu (hipoteka), jeigu žemės ūkio produkcijos pardavėjo reikalavimai vienu iš šių būdų nebuvo užtikrinti anksčiau. Skolinio įsipareigojimo užtikrinimo priemonę pasirenka žemės ūkio produkcijos pirkėjas, jeigu žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje nenumatyta kitaip. Palūkanos už vekselio sumą skaičiuojamos Lietuvos Respublikos įsakomųjų ir

paprastųjų vekselių įstatyme nustatyta tvarka.

5. Jeigu žemės ūkio produkcijos pardavėjas mokėjimo paslaugų teikėjui jau buvo pateikęs mokėjimo nurodymą atlikti debeto pervedimą, prieš pateikdamas prašymą išduoti vekselį jis privalo šį mokėjimo nurodymą atšaukti. Jeigu žemės ūkio produkcijos pardavėjas prašo išduoti vekselį tik dėl dalies neišmokėtos sumos, mokėjimo nurodymą atlikti debeto pervedimą jis gali pateikti iš naujo, nurodomą išmokėti pinigų sumą šiame mokėjimo nurodyme sumažindamas suma, dėl kurios prašo išduoti vekselį.

9 straipsnis. Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją tvarka

1. Už žemės ūkio produkciją atsiskaitoma šalių susitarimu mokėjimo nurodymais atlikti kredito ir debeto pervedimus, naudojant vekselius, įskaitymo būdu, kitomis teisės aktuose nustatytomis mokėjimo priemonėmis ir grynaisiais pinigais, nepažeidžiant šio įstatymo ir kitų teisės aktų reikalavimų. Mokėjimo nurodymuose atlikti kredito ir debeto pervedimus būtina nurodyti žemės ūkio produkcijos rūšį, jos patiekimo datą ir žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje numatytą atsiskaitymo terminą.

2. Mokėjimo nurodymai atlikti kredito ir debeto pervedimus mokėjimo paslaugų teikėjams privalo būti pateikti iki žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje numatyto atsiskaitymo termino pabaigos likus tiek laiko, kiek pagal Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatyme nustatytus terminus užtruks tų lėšų pervedimas.

3. Už žemės ūkio produkciją numačius atsiskaityti mokėjimo nurodymais atlikti debeto pervedimus, žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartis pripažįstama šios produkcijos pirkėjo rašytiniu sutikimu lėšas nurašyti iš jo sąskaitos ir pervesti šios produkcijos pardavėjui. Ši nuostata turi būti numatyta žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje kaip privaloma sąlyga.

4. Žemės ūkio produkcijos pardavėjų pateiktus mokėjimo nurodymus atlikti debeto pervedimus mokėjimo paslaugų teikėjai priima, nors žemės ūkio produkcijos pirkėjų sąskaitose ir nėra pakankamai lėšų.

5. Žemės ūkio produkcijos pirkimas atsiskaitant grynaisiais pinigais įforminamas teisės aktuose nustatyta tvarka. Už žemės ūkio produkciją atsiskaitoma grynaisiais pinigais pagal kasos išlaidų orderį arba per įmonės, perkančios žemės ūkio produkciją, atskaitingą asmenį pagal pinigų sumokėjimo įrodymo dokumentą – mokėjimo žiniaraštį.

10 straipsnis. Lėšų už patiektą žemės ūkio produkciją nurašymo eiliškumas

Jeigu visiems žemės ūkio produkcijos pardavėjo pareikštiems reikalavimams patenkinti vienu metu nepakanka lėšų žemės ūkio produkcijos pirkėjo sąskaitoje, žemės ūkio produkcijos pirkėjas privalo nurodyti mokėjimo paslaugų teikėjui už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtinas pinigų sumas nurašyti iš jo sąskaitos pagal mokėjimo paslaugų teikėjui pateiktus mokėjimo dokumentus dėl sumokėjimo už žemės ūkio produkciją ta pačia eile kaip ir Civilinio kodekso 6.923 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytos nurašyti lėšos.

PENKTASIS SKIRSNIS
TEISĖS Į PAVĖLUOTO MOKĖJIMO PALŪKANAS ATSIRADIMAS, PAVĖLUOTO MOKĖJIMO PALŪKANŲ APSKAIČIAVIMO IR MOKĖJIMO TVARKA BEI IŠIEŠKOJIMO IŠLAIDŲ KOMPENSAVIMAS

11 straipsnis. Teisės į pavėluoto mokėjimo palūkanas atsiradimas

Jeigu gavęs žemės ūkio produkciją šios produkcijos pirkėjas neatsiskaito su jos pardavėju iki šio įstatymo 5 straipsnyje arba 6 straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatyto atsiskaitymo termino, į jį įskaitant ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo trukmę, pabaigos, žemės ūkio produkcijos pardavėjas turi teisę į pavėluoto mokėjimo palūkanas be atskiro įspėjimo žemės ūkio produkcijos pirkėjui jas mokėti, jeigu žemės ūkio produkcijos pardavėjas įvykdė įstatymuose ir (arba) žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje jam nustatytas

pareigas, išskyrus atvejus, kai žemės ūkio produkcijos pirkėjas nėra atsakingas už vėlavimą sumokėti.

12 straipsnis. Pavėluoto mokėjimo palūkanos, jų apskaičiavimo ir mokėjimo tvarka bei išieškojimo išlaidų kompensavimas

1. Palūkanų, kurias žemės ūkio produkcijos pirkėjas privalo sumokėti žemės ūkio produkcijos pardavėjui už pavėluotą mokėjimą, dydis apskaičiuojamas taikant pavėluoto mokėjimo palūkanų normą, galiojusią tą metų pusmetį, kurį žemės ūkio produkcijos pirkėjui atsirado pareiga mokėti pavėluoto mokėjimo palūkanas. Pirmąjį metų pusmetį taikoma tų metų sausio 1 dieną galiojusi pavėluoto mokėjimo palūkanų norma, antrąjį metų pusmetį – tų metų liepos 1 dieną galiojusi pavėluoto mokėjimo palūkanų norma. Pavėluoto mokėjimo palūkanų norma privalo būti įrašyta mokėjimo nurodyme arba grynųjų pinigų mokėjimui įforminti skirtuose dokumentuose.

2. Pavėluoto mokėjimo palūkanos skaičiuojamos už kiekvieną sumokėti pradelstą dieną nuo nesumokėtos žemės ūkio produkcijos pardavėjui už patiektą žemės ūkio produkciją mokėtinos pinigų sumos pasibaigus įstatyme ir (arba) Vyriausybės nutarime arba žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje nustatytam atsiskaitymo terminui ir mokamos žemės ūkio produkcijos pardavėjui iki galutinio atsiskaitymo su juo dienos. Atsiskaitant už žemės ūkio produkciją dalimis, pavėluoto mokėjimo palūkanos apskaičiuojamos nuo nesumokėtos pinigų sumos ir mokėjimo nurodyme arba grynųjų pinigų mokėjimui įforminti skirtuose dokumentuose įrašomos atskirai. Šiuose dokumentuose taip pat pažymima, kad už žemės ūkio produkciją atsiskaitoma dalimis.

3. Jeigu žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje, sudarytoje ūkio subjektų, neįrašytas šio įstatymo 5 straipsnyje nurodytas atsiskaitymo terminas, į jį įskaitant ir žemės ūkio produkcijos įkainojimo trukmę, žemės ūkio produkcijos pirkėjas pavėluoto mokėjimo palūkanas priskaičiuoja žemės ūkio produkcijos pardavėjui be atskiro pareikalavimo jas mokėti:

1) praėjus 30 kalendorinių dienų nuo dienos, kai žemės ūkio produkcijos pirkėjas gauna PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą;

2) jeigu PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo diena yra neaiški, – praėjus 30 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos. PVM sąskaitos faktūros, sąskaitos faktūros arba lygiaverčio mokėjimo reikalavimo dokumento gavimo diena yra laikoma neaiškia, jeigu PVM sąskaita faktūra, sąskaita faktūra arba lygiavertis mokėjimo reikalavimo dokumentas nėra išduoti žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo momentu arba nepridėti prie šios produkcijos gabenimo dokumentų, arba išsiųsti šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytu būdu;

3) jeigu žemės ūkio produkcijos pirkėjas PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą gauna anksčiau negu žemės ūkio produkciją, – praėjus 30 kalendorinių dienų nuo perkamos žemės ūkio produkcijos gavimo dienos;

4) jeigu įstatymuose arba žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartyje yra nustatyta šios produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo dėl žemės ūkio produkcijos atitikties šios sutarties sąlygoms procedūra ir jeigu žemės ūkio produkcijos pirkėjas gauna PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą arba lygiavertį mokėjimo reikalavimo dokumentą šios produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo dieną arba anksčiau, – praėjus 30 kalendorinių dienų nuo žemės ūkio produkcijos priėmimo ir (arba) patikrinimo dienos.

4. Žemės ūkio produkcijos pardavėjas, pagal šio įstatymo 11 straipsnį turintis teisę į pavėluoto mokėjimo palūkanas, taip pat turi teisę be atskiro įspėjimo gauti iš žemės ūkio produkcijos pirkėjo 40 eurų (šalims susitarus dėl mokėjimo šia valiuta) arba lygiavertę sumą litais, apskaičiuotą pagal teisės į pavėluoto mokėjimo palūkanas atsiradimo metu Lietuvos banko skelbiamą oficialų lito ir euro santykį, išieškojimo išlaidoms kompensuoti.

5. Be šio straipsnio 4 dalyje nustatytos sumos, žemės ūkio produkcijos pardavėjas turi

teisę reikalauti iš žemės ūkio produkcijos pirkėjo kompensuoti visas šią sumą viršijančias žemės ūkio produkcijos pardavėjo patirtas su pavėluotu mokėjimu susijusias išieškojimo išlaidas, įskaitant užmokestį už teisines paslaugas, ir išlaidas, susijusias su nuostolių išieškojimu ne teismo tvarka.

6. Pavėluoto mokėjimo palūkanas ir išieškojimo išlaidų kompensavimo sumą, nurodytą šio straipsnio 4 dalyje, mokėjimo nurodymuose atlikti kredito ir debeto pervedimus įrašo mokėjimo nurodymus išrašantis ūkio subjektas.

7. Atsiskaitant už žemės ūkio produkciją grynaisiais pinigais, pavėluoto mokėjimo palūkanas ir išieškojimo išlaidų kompensavimo sumą, nurodytą šio straipsnio 4 dalyje, apskaičiuoja žemės ūkio produkcijos pirkėjas. Šias sumas jis privalo įrašyti grynųjų pinigų mokėjimui įforminti skirtame dokumente.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
NESĄŽININGOS ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJOS PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARTIES SĄLYGOS IR NESĄŽININGA KOMERCINĖ PRAKTIKA

13 straipsnis. Žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu nesąžiningos žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygos ir nesąžininga komercinė praktika

1. Jeigu žemės ūkio produkcijos pardavėjas mano, kad žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlyga ir (arba) komercinė praktika, susijusi su mokėjimo diena ar terminu, šioje sutartyje nustatyta pavėluoto mokėjimo palūkanų norma ir (arba) išieškojimo išlaidų kompensavimu, yra nesąžininga jo atžvilgiu, jis turi teisę teisės aktuose nustatyta tvarka kreiptis į teismą ar neteisminę ginčų nagrinėjimo instituciją atsižvelgdamas į sutartyje numatytą ginčų dėl tokios sutarties sąlygos ir (arba) komercinės praktikos pripažinimo nesąžininga sprendimo būdą.

2. Nustatant, ar žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlyga ir (arba) komercinė praktika yra nesąžininga žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu, turi būti atsižvelgiama į visas konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant:

1) didelį nukrypimą nuo gerosios komercinės praktikos, pažeidžiant sąžiningumo ir sąžiningo elgesio principus;

2) perkamos–parduodamos žemės ūkio produkcijos pobūdį;

3) aplinkybę, ar žemės ūkio produkcijos pirkėjas nukrypo nuo šio įstatymo 5 straipsnyje ar 6 straipsnio 1 ar 2 dalyje nustatytų atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją terminų ir (arba) šio įstatymo 12 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų pavėluoto mokėjimo palūkanų apskaičiavimo ir jų išmokėjimo žemės ūkio produkcijos pardavėjui tvarkos ir nuo šio įstatymo 12 straipsnio 4 ir 5 dalyse numatytų žemės ūkio produkcijos pardavėjo patirtų išieškojimo išlaidų kompensavimo sumų dėl objektyvių priežasčių.

3. Žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlyga ir (arba) komercinė praktika, dėl kurios negalimas pavėluoto mokėjimo palūkanų nustatymas, yra nesąžininga žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu.

4. Taikant šio straipsnio 2 dalį, preziumuojama, kad žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlyga ir (arba) komercinė praktika, dėl kurios negalimas išieškojimo išlaidų kompensavimas, yra nesąžininga žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
ATSISKAITYMO UŽ ŽEMĖS ŪKIO PRODUKCIJĄ KONTROLĖ IR INFORMACIJOS TEIKIMAS

14 straipsnis. Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją kontrolė ir informacijos apie atsiskaitymo būklę teikimas

1. Valstybinė mokesčių inspekcija tikrina, ar žemės ūkio produkcijos pirkėjai,

laikydamiesi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, atsiskaito su žemės ūkio produkcijos pardavėjais.

2. Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos nustatyta tvarka informaciją apie atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją būklę teritorinėms valstybinėms mokesčių inspekcijoms kas mėnesį privalo teikti žemės ūkio produkcijos, kuriai Vyriausybė nustato atsiskaitymo terminus, pirkėjai:

1) prekybos įmonės, kurių pajamos per paskutinius ataskaitinius metus yra 10 milijonų litų arba daugiau;

2) žemės ūkio produktų perdirbimo įmonės, kiti ūkio ir viešieji subjektai, superkantys žemės ūkio produktus apdoroti, apdirbti, perdirbti, naudoti savo ūkio reikmėms ar maitinimo poreikiams tenkinti ir (arba) parduoti ir kurių pajamos per paskutinius ataskaitinius metus yra 3 milijonai litų arba daugiau.

3. Savivaldybės vykdomosios institucijos arba jų įgalioti asmenys turi teisę tikrinti, ar žemės ūkio produkcijos pirkėjai, laikydamiesi įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų, sudaro rašytines žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartis, apskaičiuoja pavėluoto mokėjimo palūkanas ir atsiskaito su žemės ūkio produkcijos pardavėjais, taip pat teikti siūlymus Vyriausybei dėl priemonių atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją būklei gerinti.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
ATSAKOMYBĖ UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMUS IR GINČŲ NAGRINĖJIMAS

15 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimus ir ginčų nagrinėjimas

1. Žemės ūkio produkcijos pirkėjai ir pardavėjai, taip pat mokėjimo paslaugų teikėjai, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

2. Ginčus dėl šio įstatymo nuostatų pažeidimų, žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų ir (arba) komercinės praktikos pripažinimo nesąžiningomis žemės ūkio produkcijos pardavėjo atžvilgiu bei nuostolių atlyginimo nagrinėja teismas ar neteisminė ginčų nagrinėjimo institucija, atsižvelgiant į sutartyje numatytą ginčų sprendimo būdą.

3. Be žemės ūkio produkcijos pardavėjo, pareikšti ieškinį turi teisę ir jo interesams atstovaujantys asmenys.

Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius (OL 2011 L 48, p. 1).“

2 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Iki šio įstatymo įsigaliojimo pateikti mokėjimo paslaugų teikėjams mokėjimo dokumentai apmokami laikantis jų priėmimo metu galiojusios tvarkos, nustatytos mokėjimo paslaugų teikėjų.

2. Šio įstatymo nuostatos taikomos žemės ūkio produkcijos pirkimo–pardavimo sutartims, sudarytoms įsigaliojus šiam įstatymui.

3. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo 14 straipsnio 2 dalies nuostatos žemės ūkio produkcijos pirkėjams, kuriems atsiranda nauja prievolė teikti informaciją teritorinėms valstybinėms mokesčių inspekcijoms apie atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją būklę, taikomos nuo 2013 m. liepos

1 d.

3 straipsnis. Pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei

Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ DALIA GRYBAUSKAITĖ

_____